

Αλκης Ράφτης

50 χρόνια θέατρο Ελληνικών χορών «Δόρα Στράτου»- Έρευνα

Ράφτης, Αλκης: "50 χρόνια θέατρο Ελληνικών χορών «Δόρα Στράτου»- Έρευνα", Παράδοση και Τέχνη 067, σελ. 34-36, Αθήνα, Δ.Ο.Λ.Τ., Ιανουάριος – Φεβρουάριος 2003.

ΕΡΕΥΝΑ

Η λιγότερο εμφανής από τις δραστηριότητες, αλλά αυτή που δίνει τα θεμέλια για τις άλλες. Η Δόρα Στράτου, παρόλο που δεν είχε σπουδάσει η ίδια, είχε την διορατικότητα να αντιληφθεί τη σηπαιδαιότητα της έρευνας για το χορό, σε μια εποχή που ήταν κάτι το άγνωστο όχι μόνο στην Ελλάδα αλλά και στις περισσότερες ξένες χώρες. Την ώθησαν σ' αυτό οι μετέπειτα καθηγητές πανεπιστημίου **Δημήτριος Λουκάτος** και **Roderyk Lange**. Έκανε πέρα τους ενδιάμεσους και στράφηκε στα χωριά για να βρει χορούς, φορεσιές, κοσμήματα, τραγούδια και μουσικές. Εφερνε χορευτές ή οργανοπαίχτες να εμφανιστούν στην Αθήνα, και καμιά φορά τους κρατούσε μόνιμα στο συγκρότημα. Τραβούσε ταινίες σε μια εποχή που τα χωριά δεν είχαν ούτε ηλεκτρικό ρεύμα.

Μετά από διακοπή δέκα περίπου ετών, η έρευνα συνεχίστηκε από το 1988, αυτή τη φορά με αυστηρή επιστημονική μεθοδολογία. Πέρα από τις προσωπικές έρευνες του Αλκη Ράφτη, δόθηκε έμφαση στη συνεργασία με πολλούς νέους ερευνητές, αλλά και στην ενθάρρυνση παλαιών να στραφούν προς τον χορό. Γρήγορα δημιουργήθηκε έτσι ένα μεγάλο δυναμικό, μια "ερευνητική κοινότητα" γύρω από το Θέατρο, που καταξιώθηκε με εκατοντάδες δημοσιεύσεις (βιβλία, άρθρα, ανακοινώσεις σε συνέδρια, διδακτορικές διατριβές, μεταπτυχιακές ή πτυχιακές εργασίες).

Πρόκειται για έναν πολύ μεγαλύτερο αριθμό συνεργατών από αυτόν που αναφέρεται παρακάτω, αμόμα δε μεγαλύτερο αν συνυπολογιστούν εκείνοι στους οποίους δόθηκαν συμβουλές ή οδηγίες. Ορισμένοι αδρανοποιήθηκαν όταν πήραν το δίπλωμα ή την επιδιωκόμενη θέση, οι περισσότεροι όμως συνεχίζουν να παράγουν πρωτότυπο έργο.

Προσωπικές έρευνες του Αλκη Ράφτη

1. Εθνογραφική έρευνα για το χορό στη Ρόδο (1980-83). Δημοσιεύτηκε ένα άρθρο. Ετοιμάζεται βιβλίο.
2. Εθνογραφική έρευνα για το χορό στην Κάρπαθο (από το 1986). Δημοσιεύτηκαν δύο άρθρα και έγινε η επιμέλεια ενός δίσκου. Ετοιμάζεται βιβλίο με την Μαριγούλα Κρητσιώτη.
3. Βιβλιογραφική έρευνα για το χορό στη διεθνή και την ελληνική ποίηση (από το 1981). Δημοσιεύτηκαν δύο ανθολογίες και ένα άρθρο. Ετοιμάζεται ελληνική ανθολογία.
4. Συλλεκτική έρευνα για τον χορό στον φιλοτελισμό, καταγραφή και σχολιασμός 3.000 γραμματοσήμων και συγκέντρωση 1.000 εξ αυτών (από το 1988). Εκδόθηκε το λεύκωμα "Dances of the whole world. A complete catalogue of stamps" που πήρε 6 μετάλλια, και ετοιμάζεται ψηφιακός δίσκος CD-ROM.
5. Αρχαιακή έρευνα για το χορό στην εικονογραφία: χαρακτηριστικά ξένων περιηγητών, εκκλησιαστικές απεικονίσεις, πίνακες ελλήνων και ξένων ζωγράφων, παλιές φωτογραφίες κ.ά. (από το 1982). Εκδόθηκε το λεύκωμα "Χορός 1900" και μια σειρά από 7 CD-ROM με 14.000 έργα τέχνης. Ετοιμάζεται μία έκθεση και δύο λευκώματα.
6. Αρχαιακή έρευνα για τη νεότερη βιβλιογραφία του αρχαίου ελληνικού χορού και τις προσπάθειες αναβίωσής του (από το 1989). Δημοσιεύτηκε ένα άρθρο και το λεύκωμα "H Isadora Duncan και οι καλλιτέχνες". Ετοιμάζονται εκδόσεις σε άλλες γλώσσες.

7. Βιβλιογραφική έρευνα για την συγγραφή μιας εγκυκλοπαίδειας του ελληνικού χορού με 3.000 λήμματα. Έχουν αποδελτιωθεί πάνω από 1500 βιβλία και άρθρα, και 500 δίσκοι (από το 1979). Εκδόθηκε το 1995. Συνεχίζεται για την παραγωγή ψηφιακού δίσκου CD-ROM.
8. Ιστορική έρευνα για τον χορό στη Μεσόγειο πριν το 1900. Έχουν αποδελτιωθεί 1.000 βιβλία περιηγητών. Ετοιμάζεται σειρά βιβλίων σε 4 γλώσσες.

Συνεργασία με άλλους ερευνητές

1. **Μαριγούλα Κρητσιώτη** (βιβλιοθηκονόμος): *"Ο χορός στην Κάρπαθο"*. Εθνογραφική έρευνα. Έχουν δημοσιευτεί πολλά άρθρα και ένας δίσκος. Ετοιμάζεται βιβλίο.
2. **Αννα Παναγιωτοπούλου-Ζήκου** (καθηγήτρια φυσικής αγωγής, διδάσκουσα χορού στο ΤΕΦΑΑ Αθηνών): *"Το χορευτικό φαινόμενο της επαρχίας Δωρίδας"*. Διδακτορική διατριβή στο ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Αθηνών. Εγκρίθηκε το 1992. Εκδόθηκε το 1996.
3. Γιάννης Ζήκος (καθηγητής φυσικής αγωγής, διδάσκων χορού στο ΤΕΦΑΑ Αθηνών): *"Το χορευτικό φαινόμενο της επαρχίας Βοΐου Κοζάνης"*. Διδακτορική διατριβή στο ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Αθηνών. Εγκρίθηκε το 1992.
4. Αλίκη Λάμπρου (λαογράφος): *"Ο χορός στην Σκύρο"*. Έκανε διαλέξεις και σεμινάρια. Δημοσίευσε κασέτες με τραγούδια, άρθρα και το βιβλίο "Οι σκυριανές φορεσιές" το 1994.
5. Κωνσταντίνα Αμαράντου (τελειόφοιτος Φυσικής Αγωγής): *"Χοροί και τραγούδια, ήθη και έθιμα στην Συνασό Καπαδοκίας"*. Πτυχιακή εργασία στο ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Θράκης. Εγκρίθηκε το 1991.
6. Praxitheia Kyriakidis: *"Ο χορός στις κοινότητες της Ρόδου"*. Έρευνα για το δίπλωμα Master of Arts Κοινωνικής Ανθρωπολογίας του Πανεπιστημίου La Trobe, Victoria, Αυστραλία.
7. Στέλα Βέργη (γλωσσολόγος, επίκουρη καθηγήτρια Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης): *"Ο χορός ως σημειωτικό σύστημα"*. Εξεδόθη το βιβλίο "Γλώσσα και ρυθμός".
8. Σμαράγδα Σβάρνα (μαθηματικός): *"Χορός και μουσική στους πυθαγόρειους φιλόσοφους"*. Βιβλιογραφική έρευνα.
9. Νίκος Ζαγούρας (αναπληρωτής καθηγητής Πανεπιστημίου Πατρών): *"Σχέσεις αρχαίας και δημοτικής μουσικής"*. Ανακοινώσεις σε συνέδρια.
10. Anna Cirigliano (χορογράφος): *"Οι ελληνικοί χοροί"*. Διπλωματική εργασία στην Εθνική Ακαδημία Χορού, Ρώμη. Εγκρίθηκε το 1990 και συνεχίζεται με θέμα "Χοροί των Δωδεκανήσων στα ιταλικά αρχαία". Δημοσιεύτηκε μια ανακοίνωση σε συνέδριο.
11. Ρεγγίνα Καπετανάκη (χορογράφος, σκηνοθέτης): *"Η θεατρικότητα του δημοτικού χορού"*. Ανακοίνωση σε συνέδριο και έρευνα για τη συγγραφή βιβλίου.
12. Φίλιππος Φιλίππου (καθηγητής φυσικής αγωγής, διδάσκων χορού στο ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Θράκης): *"Ο παραδοσιακός χορός ως κοινωνικό φαινόμενο στην Ορμα της περιοχής Αριδαίας"*. Εργασία για το μεταπτυχιακό δίπλωμα D.E.A. Εθνολογίας στην Ανωτάτη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Παρίσι. Εγκρίθηκε το 1993.
13. Δημήτρης Γουλιμάρης (διπλωματούχος ΤΕΦΑΑ Πανεπιστημίου Θράκης): *"Οψεις του χορευτικού φαινομένου στις περιοχές Μαλγάρων και Κεσάνης Ανατολικής Θράκης"*. Ερευνητική εργασία για το μεταπτυχιακό δίπλωμα Εθνολογίας στο Πανεπιστήμιο των Βρυξελλών, Βέλγιο. Εγκρίθηκε το 1993.
14. Νικολέττα Βερτσιώτη (πολιτικός μηχανικός): *"Χορός και χώρος. Η αρχιτεκτονική διαμόρφωση του χώρου του χορού"*. Διπλωματική εργασία στο Τμήμα Πολιτικών Μηχανικών της Πολυτεχνικής Σχολής του Πανεπιστημίου Πατρών. Εγκρίθηκε το 1990.
15. Κατερίνα Σταύρου (φιλόλογος): *"Οι παραδοσιακοί χοροί της Αγιάσου Λέσβου και η σχέση τους με την κοινωνία"*. Ερευνητική εργασία για το μεταπτυχιακό δίπλωμα D.E.A. Εθνολογίας στην Ανωτάτη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών, Παρίσι. Εγκρίθηκε το 1990, συνεχίζεται σαν διδακτορική διατριβή.
16. Marie-Hélène Delavaud-Roux (χορογράφος, αρχαιολόγος): *"Ερευνες πάνω στο χορό στην Ελληνική Αρχαιότητα"*. Διδακτορική διατριβή στο Πανεπιστήμιο Αιξ-Μασσαλίας, Γαλλία. Εγκρίθηκε το 1991. Δημοσιεύτηκαν άρθρα, ανακοινώσεις και βιβλίο, παρουσιάστηκε μια έκθεση και χορογραφίες.
17. Elisabeth Hanley (καθηγήτρια στο Τμήμα Χορού του Πανεπιστημίου Penn State University, Η.Π.Α.): *"Αλλαγές στους δημοτικούς χορούς κατά την σκηνική παρουσιάσή τους"*. Μελέτη κατά την διάρκεια εκπαιδευτικής άδειας στην Αθήνα το 1993.

18. Christine Glauser (φιλόλογος): **"Κοινωνιολογική μελέτη των ελληνικών χορευτικών συγκροτημάτων στην Γερμανία"**. Σπουδαστική εργασία για το Τμήμα Ιστορίας του Πανεπιστημίου της Λωζάνης, Ελβετία.
19. Agnès Mabilie (κοινωνιολόγος): **"Χορεύοντας ελληνικά στην Αθήνα του 1988"**. Εργασία για το μεταπτυχιακό δίπλωμα Κοινωνιολογίας στο Πανεπιστήμιο του Παρισιού IV. Εγκρίθηκε το 1988.
20. Gergely Born (χορογράφος): **"Τα χορευτικά συγκροτήματα στην Ελλάδα ως κοινωνικό φαινόμενο. Σύγκριση με την Ουγγαρία"**. Υπότροφος της Ελληνικής Κυβέρνησης. Μελέτη σε συνεργασία με το Εθνικό Κέντρο Λαϊκής Τέχνης της Ουγγαρίας.
21. **Στέργιος Θεοχαρίδης** (αναλυτής πληροφορικής): *"Χορευτικά έθιμα των Ελλήνων της περιοχής Ικονίου"*. Αρχαιακή και εθνογραφική έρευνα.
22. **Αναστασία Αναστασοπούλου** (οικονομολόγος): *"Οι τρόποι διάταξης των χορευτών στους ελληνικούς παραδοσιακούς χορούς"*. Συγκριτική μελέτη με επεξεργασία σε ηλεκτρονικό υπολογιστή.
23. **Anne Sorin & Sophie Deliyannis** (ιστορικοί): *"Οι ελληνικοί χοροί στις διηγήσεις των Γάλλων περιηγητών 1600-1900"*. Εργασία για το μεταπτυχιακό δίπλωμα πληροφορικής αρχειοθέτησης στην Σχολή Πολιτικών Επιστημών, Παρίσι. Εγκρίθηκε το 1993.
24. **Δόρα Φαρμάκη** (μηχανικός πληροφορικής): *"Μελέτη για την δημιουργία ολοκληρωμένης τράπεζας οπτικών και άλλων πληροφοριών για την διαχείριση μεγάλης ιματιοθήκης"*. Ερευνητικό πρόγραμμα χρηματοδοτούμενο από την Ευρωπαϊκή Ένωση. Ολοκληρώθηκε με ψηφιακό δίσκο CD-ROM το 1996.
25. **Αλέξια Μαργαρίτη** (διπλωματούχος Κρατικής Σχολής Ορχηστρικής Τέχνης): *"Οι χοροί τεσσάρων χωριών της Καππαδοκίας"*. Διπλωματική εργασία στο Τμήμα Ανωτέρων Σπουδών Χορού του Πανεπιστημίου του Παρισιού IV Σορβόνη. Εγκρίθηκε το 1988. Έχουν δημοσιευτεί άρθρα και ανακοινώσεις σε συνέδρια.
26. **Angela Shand** (φιλόλογος): *"Ο χορός από την εσωτερική σκοπιά"*. Εργασία για το Δίπλωμα Διεθνών Σχέσεων του Πανεπιστημίου της Μινнесότα, Η.Π.Α. Εγκρίθηκε το 1991.
27. Folk Dance Festival (Οργάνωση της Ελληνικής Ορθόδοξης Εκκλησίας Βορείου Αμερικής): **"Η ιστορία του Φεστιβάλ Λαϊκών Χορών FDF"**. Μελέτη ανοιχτή σε συμβολές από πολλά άτομα με σκοπό την έκδοση σπονδυλωτού βιβλίου.
28. **Norvald Nilsen** (εθνολόγος): *"Ξένοι χοροί στα νορβηγικά σχολεία και γενικά την εκπαίδευση στην Σκανδιναβία"*. Επιτόπια έρευνα ελληνικών χορών, σημειογραφία τους και προσαρμογή στην διδασκαλία στα σχολεία. Μελέτη με το Agder Musikkonservatorium, Νορβηγία.
29. **Σοφία Γκαρή-Ελευθερίου** (οδοντίατρος): *"Ο παραδοσιακός πολιτισμός των Ελλήνων της Κιουτάχειας"*. Μελέτη για τη συγγραφή βιβλίου. Εγιναν διαλέξεις και σεμινάρια, και δημοσιεύτηκαν άρθρα.
30. Αγόρω Τσίου (φιλόλογος): **"Χορευτικά έθιμα στην περιοχή Κόνιτσας"**. Ανακοινώσεις σε συνέδρια. Συγγραφή του βιβλίου "Λούψικο Κόνιτσας. Τραγούδια και χοροί του γάμου" και παραγωγή δίσκου CD, που εκδόθηκαν μαζί το 1997.
31. Χρίστος Ιακώβου (ιστορικός): **"Η τελετουργική περιφορά αντικειμένων στην Κύπρο"**. Έρευνα για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής.
32. Άννα Λάζου (ερευνητής φιλοσοφίας, επιστημονική συνεργάτις του Πανεπιστημίου Αθηνών): **"Ο αρχαίος ελληνικός χορός από φιλοσοφική άποψη"**. Έρευνα για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής. Δημοσιεύτηκαν άρθρα και ανακοινώσεις σε συνέδρια, έγιναν διαλέξεις και σεμινάρια. Εξεδόθη ένα βιβλίο και ετοιμάζεται δεύτερο.
33. Frederick Naerebout (ιστορικός, διδάσκων στο Τμήμα Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου του Λέιντεν): **"Ο αρχαίος ελληνικός χορός και οι προσπάθειες αναβίωσής του"**. Έρευνα για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο της Ουτρέχτης, Ολλανδία. Εξεδόθησαν δύο βιβλία.
34. Sacha von Gerlach (χορογράφος): **"Το δραματικό στοιχείο στον ελληνικό χορό"**.
35. Dorrit Poulsen (εθνολόγος): **"Χορός και φορεσιά στα Μέγαρα"**. Έρευνα με υποτροφία της δανικής κυβέρνησης για την συγγραφή βιβλίου και την ετοιμασία έκθεσης στην Κοπεγχάγη και στην Αθήνα.
36. Kirps Horn (εθνομουσικολόγος): **"Το στοιχείο του αυτοσχεδιασμού στην ελληνική παραδοσιακή μουσική"**. Έρευνα για την εκπόνηση διδακτορικής διατριβής στο Πανεπιστήμιο Monash της Μελβούρνης.
37. Βαγγέλης Λιάπης (δικηγόρος): **"Χορός και φορεσιά στους Κουντουριώτες"**. Μακροχρόνια επιτόπια έρευνα. Δημοσιεύτηκαν άρθρα, ανακοινώσεις σε συνέδρια και βιβλία.

38. **Αδαμαντία Αγγελή** (οικονομολόγος): *"Η εικονογραφία του χορού στην Ελλάδα του 19ου και 20ου αιώνα"*. Καταγραφική μελέτη.
39. **Αθηνά Μαχά** (ιστορικός, πτυχιούχος Πανεπιστημίου Ιωαννίνων): *"Οι ελληνικές παραδοσιακές φορεσιές"*. Δημοσιεύτηκε ένα βιβλίο και ένα CD-ROM.
40. **Naira Kilichian** (ιστορικός χορού, μέλος της Ακαδημίας επιστημών του Ερεβάν): *"Συγκριτική μελέτη αρμενικών και ποντιακών χορών"*. Ανακοίνωση σε συνέδριο, συνεχίζεται για τη συγγραφή βιβλίου.
41. **Angharad James** (διπλωματούχος χορού Πανεπιστημίου του Surrey): *"Καταγραφή ελληνικών χορών με σημειογραφία Benesh"*. Έρευνα για την συγγραφή βιβλίου.

PAR067

RaftisA183GR.doc